

Утвърждавам.....

/ Т. Йосифова/

Утвърдена със Заповед № 05/ 16 .09.2026г.

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНСТИТУЦИЯ

2026-2027

Програмата за превенция на ранното напускане е основен инструмент за планиране на дейностите по задържане на децата в детската градина. Тя е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от ЗПУО и е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система.Водещи стратегически документи при изготвянето на Програмата за превенция на ранното напускане на образователната система са;

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

Въведение

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Програмата за превенция на ранното напускане на институцията е насочена към осигуряване на възможности за всички деца за най-добър старт в живота. Кореспондира с темата за включващото образование като предпоставка за предотвратяване на социалното изключване. Базира се на основни принципи на включващото образование:

1. Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;
2. Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;
3. В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус;
4. Включващото образование предполага промени в образователната система, за да може тя да се адаптира към потребностите на конкретното дете в много по-голяма степен, отколкото детето да се адаптира към системата;
5. Различията между децата са източник на многообразие и богатство, а не на проблеми;
6. Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в детската градина. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес;
7. Всички аспекти на образованието, програми и методи на преподаване, както и формите на комуникация следва да бъдат адаптирани, за да се създадат възможности за включване.

Необходимост от програма за превенция за ранното напускане на институцията

1. Необходимост от въвеждане на система в дейностите по превенция на отпадането;
2. Необходимост от готовност за посрещане на новипредизвикателства, свързани с предпоставки за отпадане на децата (социални и икономически фактори, процеси на миграция, честа смяна на местопребиваването и др.).

Визия на детската градина по отношение на превенция на отпадане.

Програмата се основава на визията на Детска градина №34 „ Брезичка” като институция, осигуряваща ефективна, качествена и достъпна подкрепа за деца, застрашени от отпадане която осигурява пълноценна личностна реализация и за в бъдеще.

Силни страни:

1. Квалифицирани педагогически специалисти;
2. Интерактивни методи на обучение, използване на ИКТ;
3. Допълнителни дейности над ДОС;
4. Възможности за изява;
5. Създадена приятелска, позитивна среда;
6. Много добра материална база;
7. Работа по проекти;
8. Безплатни помагала за децата;
9. Извършване на дейности по превенция на ранното напускане.

Заплахи:

1. Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите;
2. Липса на ефективни санкции за родителите;
3. Нисък жизнен стандарт на част от населението;
4. Проблеми в семействата, водещи до ранно напускане на деца от институцията;
5. Липса на финансови възможности за подкрепа на застрашени от ранно напускане;
6. Миграционни процеси, честа смяна на местопребиваването.

Възможности за реализиране на програмата:

1. Кандидатстване по различни проектни предложения, насочени към финансиране на превантивни мерки по отношение на ранното напускане;
2. Разширяване на сътрудничество между детската градина и други педагогически специалисти и институциите, подпомагащи дейностите на детската градина.
3. Ранно идентифициране на децата в риск чрез проучване на потребностите и интересите на децата в риск;
4. Квалификация на педагогическите специалисти за идентифициране на социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят децата в риск да отпадане;

5. Активна дейност с родителите – консултиране, професионално ориентиране, квалифициране за мотивиране и задържане на децата, повишаване на достъпа до наблюдаване на добри практики, използване на съвременни информационни технологии, съвместни кампании за разкриване на значението на постоянното пребиваване на децата в желана среда.

Основни причини за преждевременното напускане на институцията:

1. **Икономически причини** - Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността.
2. **Социални причини** - Свързват се с родителска незаинтересованост, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда.
3. **Образователни причини** - Обхващат широк кръг проблеми: трудности в усвояването на учебното съдържание, слабости в методиката на преподаване и в организацията на обучението.
4. **Етнокултурни причини** - Етнокултурното многообразие в съвременната българска образователна система се изразява в специфичните етнически, религиозни и езикови измерения.
5. **Институционални причини** - Недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата в образователната система.
6. **Причини, свързани със здравния статус** - В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности .

Целева група

Децата на възраст от 3 до 7 години, които са застрашени от ранно напускане по различни причини, за които съществува обективен риск от социално изключване и липсват форми за социална подкрепа. В по-общ смисъл целевата група включва всички деца от детската градина като смисъл на превенция.

Цели на програмата:

Обща цел: Осигуряване на равен достъп, подкрепяща среда за развитие и приобщаване на децата за пълноценна личностна реализация.

Подцели:

1. Идентифициране на рисковите фактори за ранното напускане на институцията, с оглед ограничаване на последиците от тях;

2. Изграждане на мотивация за висока посещаемост в групите на детската градина и участие в живота и дейността й;
3. Създаване на положителни нагласи към образователно-възпитателния процес;
4. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.
5. Сътрудничество между семейство, детска градина, училище, институции, НПО за изграждане на широко публично доверие и подкрепа на политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на детската градина.

Политики за предотвратяване на преждевременното напускане на детската градина.

Постигането на оперативните цели на програмата се осъществява чрез**:**

1. **Превенция** – предотвратяване на възникването на предпоставки за преждевременно напускане на детската градина, както и ограничаване на условията, които го благоприятстват. Политиките и мерките за превенция са насочени от образованието и грижите в ранна детска възраст.
2. **Интервенция** – създаване на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретните заплахи на равнището на отделните лица, следвайки принципа за решаване на проблемите на най – ниско равнище.
3. **Компенсиране** – подпомагане преждевременно напусналите детската градина отново да се включат в образованието, като им бъдат предложени разнообразни и достъпни форми за завръщане в системата на образование и обучение, образование и обучение.

Мерки за предотвратяване на преждевременното напускане на детската градина.

1. Възможно е нежелание на родителите детето да посещава детска градина, поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите деца, по – ниска самооценка, невъзможност за водене и прибиране на детето. Мерки: Работа с родителите в посока мотивация за приобщаване на децата от ромски произход, децата със СОП и деца от рискови групи, както и работа с попечителите на деца / най – често баба и дядо/ от семейства, заминали в чужбина.
2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или и на двамата родители на страната, поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци,

които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на деца, търсене на съдействие от отдел ,,Закрила на детето“ при нужда.

3. Липса на грижи от страна на родители заминали в чужбина за децата, както и за болни членове на семейството.

   Мерки: Оказване на социална помощ, чрез дарителски акции.

4. Недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в некотролиране на часовете за сън, непознаване на потребностите на детето, липса на интерес към постиженията на детето, както и подготовката на детето за ролята му ,,ученик,,

   Мерки: Мотивиране на родителите и приобщаване на тези деца, чрез посещаване целодневната форма на организация в детската градина. Търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители, мотивиране и приобщаване към детската градина.

5. Чести конфликти между агресивни родители - побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители. Мерки: В най – честите случаи детската градина се превръща в единствено защитено място за детето. Търси се контакт с родителите и се обяснява какво наблюдава учителя в поведението на детето. Насочват се за консултация с психолог. При необходимост се сезира отдел ,, Закрила на детето“

Други мерки и дейности свързани с превенцията от отпадане:

1. Управление на информацията за преждевременно напусналите подговителна за училище група, изготвяне на база данни от учителите, в чиито групи има деца от рискови групи, съобразно различните причини от отпадането.
2. Координиране действията на учителите на подготвителните групи с тези на ръководството на ДГ№34,,Брезичка“
3. Провеждане на семинари, тренинги и беседи с педагогическите специалисти за справяне с последиците от агресия и насилие в дома и детската градина.
4. Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността.

   Участие на родителите в дейности в полза на детската градина с цел сплотяване на общността и показване на положителен модел за поведение на децата.

Задачи и дейности за реализиране на целта:

1. Планиране и реализиране на информационни кампании /презентации/ за намаляване на риска от отпадане и преждевременно напускане на детската градина и за повишаване на информираността относно значението на образованието;
2. Повишаване интереса на децата към работата в екип чрез участие в празници, игри на приятелството и събития за отбелязване на дати от традиционния български календар, други празници свързани с етносите, от екологичния календар (Световен ден на водата, Ден на Земята, Ден на околната среда и др.);
3. Реализиране на политики за интегрирано обучение на деца със специални образователни потребности (СОП);
4. Обмен на добри практики с други детските градини;
5. Повишаване на достъпа до съвременни информационни технологии в образователния процес;
6. Изработване и ежегодно актуализиране на регистър на застрашените от отпадане деца;
7. Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите - партньори на детската градина; работа с родители на застрашени от отпадане деца;
8. Инициране на съвместна информационна кампания с родители за намаляване риска от преждевременно напускане;
9. Организиране на благотворителни кампании за подпомагане на застрашени и социално слаби деца;
10. Повишаване квалификацията на педагогическия персонал за работа с деца по превенция на отпадането;
11. Ефективно провеждане на консултациите и допълнителните занимания с децата;
12. Подкрепа за уязвими групи в неравностойно положение за обучение на децата в детската градина от 3-годишна възраст с оглед ранната им социализация;
13. Допълнително обучение по български език за децата, за които българският език не е майчин (вкл. деца, търсещи или получили международна закрила);
14. Осигуряване на допълнителна подкрепа за децата от подготвителните групи за преодоляване на обучителни трудности;

15. Педагогическа подкрепа при прехода от детската градина към училищно образование;
16. Надграждане и развитие на подкрепяща среда в детската градина за осъществяване на включващо обучение;
17. Осъществяване на информационно-образователни инициативи за децата, насочени към екологично образование и повишаване на обществената култура за опазване на околната среда ;
18. Партньорски програми за споделяне на лидерски практики от детски градини на регионално ниво с възможности за прилагането им в повече образователни структури от регионите;
19. Прилагане на форми за подготовка и реализиране за отговорно родителство („Училище за родители“).

Мерки за подкрепа и за развитие на децата в риск от отпадане:

1. Наблюдение и анализ на поведението на децата в образователната среда и детската общност, като ключова роля имат учителите по групи;
2. Своевременно /в рамките на деня/ подаване на информация до екипа, създаден по Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;
3. Диагностична, консултативна и корекционна дейност на ниво детска градина и/или при специалист на нуждаещи се деца и семейства;
4. Информационна и разяснителна дейност за децата, педагогическите специалисти и родителите за съвременните възможности за подпомагане от специалисти на децата в риск от отпадане, децата със СОП и децата с проблеми в поведението;
5. Възможности за участие в допълнителни форми извън ДОС, по желание на родителите;
6. Развитие на талантите и потребностите на децата, тяхната публична изява, инициатива, творчество и осмисляне на свободното им време;
7. Участие в спортни празници: „Брезичка спортува“;
8. Провеждане на празници от екологичния календар;
9. Участие на децата от ДГ №34„Брезичка“ в организирани регионални мероприятия;
10. Контрол на отсъствията и движението на децата, като основна дейност за намаляване на риска от преждевременно напускане;

11. Ежемесечен контрол на дневниците по групи, извършван от директора;
12. Пълноценно използване на възможностите за организиране на съвместни дейности;
13. Повишаване на качеството на възпитателно образователната работа;
14. Квалификация на педагогическите специалисти като предпоставка за решаване на проблема:

- на регионално ниво;
- вътрешно-квалификационни форми за квалификация-обсъждане, тренинги, дискусии, семинари, практикуми;
- обмен на добри практики в детското заведение – срещи, разговори, консултации;
- планиране и реализиране на обучение, ориентирани към потребностите на всяко дете;
- анализиране на резултатите от проследяване постиженията на децата;
- подобряване на възможностите за обучение на деца със СОП;
- квалификация на работещите със деца със СОП (учители и помощен персонал).

15. Поддържане на база данни, индивидуално портфолио, индивидуални програми за всяко застрашено дете.
16. Периодична оценка и актуализиране на мерките.

Мерки във връзка с механизма по обхват и задържане на деца в детската градина:

1. Предприемане на конкретни мерки за обща и допълнителна подкрепа;
2. Предоставяне на информация на кмета на р –н „Изгрев„ за констатирани нарушения с цел, изготвяне на актове за административно нарушение и предприемане на действия по реда на чл. 347 от ЗПУО;
3. Предложение до дирекция „Социално подпомагане” за предоставяне на помощ в натура вместо парична помощ;
4. Допълнително обучение по български език на деца, за които той не е майчин език;
5. Провеждане на алтернативни срещи с родителите / мобилни, изнесени на адрес с родителите на деца в риск от отпадане/;
6. Сформиране на Екип по обхват и задържане на подлежащите на задължително обучение деца;

Мерки за подкрепа на децата в риск с участието на родителските общности :

1. Разработване на цикъл от теми за родители, целта на който е да се помогне да се справят с проблемите на децата.

1.1 Информационни карти с родителите на тема: „Новото семейство на моето дете – детската градина”

Срок: м. Септември 2026г. и м. Април 2027 г.;Отг. I гр. „Барбарони„ и II а гр.„Пчелички„

1.2.. Тренинг с родителите на тема:”Агресията в света на децата”;

Срок: м. Ноември 2026; Отг. учители по групи

1.3. Анкета „Детска градина №34„ Брезичка”- дом за нашите деца“

Срок: Ноември, 2026г.;Март, 2027г. Отг. Педагогическите специалисти

1.4. „Да си подадем ръка ” – Отбелязване Ден на толерантността

Срок: м. Ноември, 2026г.; Отг. Педагогическите специалисти на всички групи

2. Провеждане на срещи с родители - учители.

2.1 Индивидуални и групови срещи с родители, които възпрепятстват децата си от редовна посещаемост на детското заведение.

Срок: 15.09.2026 г.- 30.05.2027г. ;Отг. Педагогическите специалисти на всички групи

3.Съхраняване и развитие на културната идентичност ;

3.1„Да подарим топлина” – изработване на картички за самотни възрастни хора; Срок: м. Декември 2026г.; Отг. Педагогическите специалисти на II гр. „Пчелички“, III „Калинки„, IV гр.„Малкият принц„

4. Инициатива **„**Ден на отворените врати” в който родителят може да присъства, наблюдава и участва в образователния процес.

Срок: м.Януари, 2027г. ; Отг. Педагогическите специалисти на всички групи

Мерки за идентификация на децата в риск от отпадане

1. Ранно идентифициране на децата в риск чрез периодично проучване и оценка на потребностите и интересите им**.** Срок**:** 15.09.2026 г.- 31.05.2027 Отг: Педагогическите специалисти по групи

2. Създаване на регистър на застрашени деца от отпадане поради отсъствия. Срок: 15.09.2026г. - 31.05.2027г**.** Отг. Директор

3. Изготвяне на личен профил на децата , които са застрашени от отпадане. Срок: Текущ. Отг: Директор

4. Обучение на педагогически екипи да идентифицират и решават социалните, образователните, поведенческите други проблеми, които поставят децата в риск да отпаднат от детската градина. Срок: м. Май 2027 г. ; Отг: Директор

Заключение

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и детската градина. Всички участници в образователния процес /семейство, детска градина, училище, институции/ трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

Програмата за превенция на ранното напускане на образователната институция е приета на заседание на Педагогически съвет на 16 .09.2026 г..; Протокол от ПС № 1/ 16.09.2026 г. и утвърдена със Заповед № 05/ 16 .09.2026г